

Изливот на национализам беше, пред сè, резултат на погрешно интерпретираната новосоздадена ситуација по формирањето на Р Македонија од страна на "чуварите на светата грчка нација", меѓу кои спаѓа и Грчката црква.

Во официјалното списание на Светиот синод на Грчката црква, "Еклесија", ноември 2004 бр.10 од авторот под иницијали К.Х. е забележано дека "Признавањето на државата Скопје со името Р Македонија предизвика голема тага и вознемиреност на грцизмот насекаде".

Пишува:
Димитар ЉОРОВСКИ ВАМБАКОВСКИ
постдипломец на Институтот за национална историја

низ кои минува нивната многу сакана татковина Грција" се става на браникот на одбраната на националните интереси.

НЕВИСТИНИ

Уште од формирањето на Р Македонија како самостојна држава, Грчката црква многу активно учествуваше во креирањето на политиката која ја водеше нејзината држава, а која имаше и има цел да не се дозволи во името на северниот сосед да се користи зборот Македонија. Грчката црква активно учествуваше во грчките протести против Р Македонија во периодот 1992-1995 година. Како врвна точка може да се смета протестот, кој го организира солунскиот митрополит Пантелејмон на 15.2.1994 г., поради наводно скорешното признавање на Р Македонија од страна на САД. На протестот имаше излив на националистички емоции, а главна парола беше "на пушка, на пушка, да го земеме Скопје". Следниот ден Владата на г. Папандреу го наметна 18-месечното ембарго против Р Македонија.

Изливот на национализам, пред сè, беше резултат на погрешно интерпретираната новосоздадена ситуација по формирањето на Р Македонија од страна на "чуварите на светата грчка нација", меѓу кои спаѓа и Грчката црква. Се измислуваа најразлични неvistини, преку кои северниот сосед беше обвинуван дека присвојува туѓи имиња, ис-

ба кон целиот почитуван православен грчки народ за национална брзина, еднородност и борбеност". Во продолжението на соопштението му се сугерираат на грчкиот народ најразлични теории, гледишта, "историски (не) вистини", навреди кон македонскиот народ и држава итн., а сè со цел да се фанатизираат грчките граѓани до степен на етноцентризам и национализам: "Како што е познато нашата Македонија беше некогашна жртва на варварски напади, а додека денес живее под заканата на ненаситноста на нашите соседи кои сакаат да го присвојат нејзиното име и

СОЛУНСКИОТ ПРОТЕСТ ПРОТИВ Р

Кон крајот на минатата година, за време на посетата на македонскиот премиер Никола Груевски на Ватикан, една од темите на дискусија меѓу премиерот и папата Бенедик XVI беше и проблемот околу името на нашата држава, како и затворањето на расчинетиот владика Јован. Особено изненадувачки делуваше интересот на Светата столица за проблемот со името на нашата држава, иако во развивањето на добрите билатерални односи меѓу Скопје и Ватикан, името на земјава не би требало да претставува никаков проблем. Но, проблемот го прави Грчката црква која постојано, и не само до Ватикан, туку и до голем број други држави и меѓународни организации испраќа писма, со цел да ги потсети за "проблемот со името на ФИРОМ".

Мешањето на Светиот синод на Грчката црква околу чисто политички работи не е нешто ново и непознато, кога е во прашање името на нашава држава, иако самата таа во своите писма, извештаи и соопштенија постојано нагласува дека е "неприфатливо мешањето на државната власт во чисто црковни работи, како и мешањето на црквата во државно политички работи". Сепак, кога Грчката црква ќе процени дека се случуваат "критични национални настани

СОСЕДИТЕ КОИ Ј ИСТОРИЈАТА НА

торији, претендира кон одредени територии во северна Грција, прогласува свое (македонско) малцинство во "наједнонационалната" држава во Европа (Грција) итн., а тоа се правеше со цел да не се урне лажниот грчки мит, кој го создавале низ децении истите тие "чувари", а го пренесувале на својот народ за да се зачуваат "националните идеали".

За да се види улогата на Грчката црква во протестите од почетокот на 90-тите години од минатиот век, а поврзана со името на нашава држава, најдобар показател е соопштението на Светиот синод на Грчката црква од 5 јуни 1992 година, објавено на нивната официјална Интернет страница (www.ecclesia.com). На вонредната седница од 2.6.1992 г. Светиот синод на Грчката црква одлучи "едногласно да се испрати нашата мол-

на овој начин да ја негираат нејзината грчка сопственост. Но, грчката припадност на Македонија е, како што е познато, непобитна и цврсто поврзана со историјата на Грција во текот на 4.000 години па до денес. Овие нови цртаци на историјата, наши соседи кои ја започнуваат историјата на Македонија и ја изменуваат историската вистина. Но, грчката крв во тешките времиња низ текот на историјата на Македонија и чесната пот на Гркот во деновите на мирот и среќата ја наводнуваа цел еден милениум грчка Македонија. Од друга страна, грчката нација во овој простор на Македонија создаде големи дела преку вековите и така ја објасни чувствителноста на неговиот дух, високите предавања на филозофите кои од таму се проширија и беа прифатени во цел свет. На овие простори, поточно во

ПОРОТ СО ИМЕТО НА НАШАТА ДРЖАВА

Солун, се родија Св. Кирил и Методиј.

И сега државичка од друг род, која е создадена од атеистичкиот систем на Тито, ги употребува општите движења на овој чувствителен простор на Балканот и го бара она што не му припаѓа т.е. грчкото име на Македонија и така го изедначува грчкото достоинство и историската стварност. И затоа, како што се докажува од повеќевековната и славна историја, грчкиот народ знае да се бори и да ги штити силно и со резултати неговите права и честа на неговата нација, од друга страна, пак, целата историја на Грција, древната, средновеков-

на Грчката црква и неговите митрополити, а особено нивниот црковен поглавар Архиепископот Христодулос, секогаш кога ќе почувствува дека на некој начин ја губат битката за името на нашата држава, стануваа поагресивни и националистички настроени во своите изјави. На пример, на предлогот на посредникот Метју Нимиц, од октомври 2005 година, за двојната употреба на нашето име, солунскиот митрополит Артемис изјави: "Доколку дојдеме до ситуација резултатот да биде на штета на нашата татковина, сигурен сум дека и политичките власти и целиот народ ќе бидат подготвени да ја бранат својата земја". Во продолжение на изјавата митрополитот Артемис причината за својот излив на "патриотизам" ѝ ја препишува на македонската страна, која наводно сакала да изврши промени во историјата и престојување на името, за на крај да заклучи: "Ние не сме борбено настроени, но сакаме да се осигураме дека нашата земја ги има правата кои ѝ припаѓаат".

Но, да се вратиме една година поназад, 4.11.2004 г., ден кога САД не призна под нашето уставно име - Република Македонија. Во официјалното списание на Светиот синод на Грчката црква, "Екслисија", ноември 2004 бр.10, од авторот под иницијали К.Х. е забележано дека "Признавањето на државата Скопје со името Р Македонија предизвика голема тага и вознемиреност на грцизмот на секаде. Предизвика голем впечаток де-

ционалниот идентитет на словенското население, за јазикот и за одредени национални херои, кои ги бараат и едните и другите. Со Вселенското православие оваа држава се наоѓа во постојан судир затоа што поддржува една националистичка шизматичка квази црква и го прогонува канонскиот митрополит велешки Ионис (Јован), кого од друга страна го признава Вселенската патријаршија, СПЦ, Грчката црква и други. Од првиот момент нашата црква реагираше на овој предизвик и преку устата на претставникот за печат на Светиот синод, Доротеј II, кој истакна дека стои на почетниот став и на многу пати изјавениот став, 'не му го подаруваме името Македонија на никого', државата Скопје нека си бара друго име и нека се обиде да ги подобри односите со Грција и со сите други православни цркви во светот. Ние имаме желба за мир на Балканот и цел свет, но не сме расположени да ја избришеме нашата национална свест и да им го отстапиме на фалсификатори нашето историско минато или национално достоинство". Коментар за еден ваков текст би било излишна работа.

ПРОБЛЕМОТ "ФИРОМ"

Признавањето на Р Македонија под уставното име од страна на САД силно го преокупира и Светиот синод на Грчката црква. Покрај постојаните изјави и текстови од страна на официјални лица на Грчката црква, таа презема и друг чекор. Архиепископот на Атина и цела Грција, Христодулос, откако му стана јасно дека битката за името Македонија кај САД е изгубена со де факто нејзиното признавање на нашата Република со уставното име, одлучи да испрати писмо до лидерите на ЕУ и до христијанските цркви во Европа, со цел да ги запознае со "проблемот на името на ФИРОМ". Светиот синод на Грчката црква дејствуваше брзо, односно за само две седмици од признавањето на Р Македонија од страна на САД, на 17.11.2004 г. го испрати гореспомнатото писмо кое содржи низа "докази", кои би посведочиле дека името Македонија историски, географски и национално ѝ припаѓа на Грција и на грчката нација. Во писмото се вели: "Дозволете ми да ви посветам внимание на една тема, која има големо значење за мојата татковина и за грцизмот каде и да се наоѓа тој, туку и за стабилноста и мирот на многу саканиот простор во Југоисточна Европа: името на државата Скопје. Проблемот со името на ФИРОМ се врати во актуелноста по последната одлука на Владата на САД, со која ја призна државата со уставното име 'Република Македонија'.

ПРИЗНАВАЊЕТО НА МАКЕДОНИЈА

А ИЗОПАЧУВААТ МАКЕДОНИЈА

ната и поновата е истакната низ вековите со подигнување на столб за решавачкото "не" против било кој друг напад од надвор кој ни се заканува... црквата е секогаш неразделна од грчката нација и секогаш заедно со неа ги води борбите..."

Единствено што може да се забележи во ова соопштение на Светиот синод на Грчката црква е тоа што во него воопшто не се говори за црковни работи. Односно за духовно приближување на човекот до Бога и за мир и единство меѓу луѓето, без разлика на национална припадност. За жал, ова соопштение повеќе личи на некои мрачни идеологии од минатите векови.

И во периодот кој следуваше продолжи истата политика на Грчката црква кога стануваше збор за проблемот околу името на Р Македонија. Светиот синод

ка сегашната Влада на прекуокеанската велесила САД ја заборава изјавата на МНР на САД, Стетињус, кој во 1944 г. изјави дека техничката творба на македонската нација од тогашната Титова Југославија, всушност е движење насочено против грчките интереси и затоа беше осудено од грчкото раководство. Исто така, предизвикува голем впечаток настанот дека една силна земја, како што е САД, наградува еден предизвикувач на нереди на Балканот. Иако државата на Скопје е економски и популациски слаба постојано предизвикува проблеми со сите соседни земји. Од Грција го бара името, историјата и културата на Македонија и едно непостојно малцинство 'македонско'. Со Србија се наоѓа во постојани затегнати односи за црковни и за гранични проблеми. Со Бугарија се судираат за на-

Употребата на името Македонија од страна на Скопје е нешто повеќе од една едноставна и културна диференцијација. И тоа затоа што во нашата област границите на културниот, политичкиот и проширувачкиот дух е слаб. Од друга страна, културниот облик на македонското прашање е единствената причина за подигнување на желби, бидејќи позади неа е гнездото за просторните вредности, кога тоа го дозволуваат условите...

... Што се однесува на ФИРОМ, големите идеи се појавија на две полиња: словенскиот и албанскиот, затоа се смета дека може да избувнат судири. Ви обрнувам внимание дека населението на оваа земја не е хомоген, главен е словенскиот елемент, со големо албанско национално малцинство и повеќе други национални групи. Албанците имаат силно национално чувство и тврдат дека потекнуваат од древните Илири. Врз основа на ова, наместо словенското мнозинство да работи на едно обединувачко чувство, кое ќе го прегрне цело ова повеќенационално население во земјата, тоа пристапи на изработка на една 'македонска национална свест' која ги оддалечува уште повеќе елементите кои ја составуваат државата. Настојувањето за прифаќањето на името Македонија, не како географски туку со национална смисла, го отежнува веќе јакото чувство на отуѓеност меѓу повеќенационалните групи во внатрешноста на оваа земја и предизвикува неослободувачки дух, кои ја држат голема напнатоста во поширокиот простор.

Затоа како Грци сметаме дека признавањето на соседната на Грција држава ФИРОМ, со националното име Македонија, не му е во корист на ниту една балканска држава штом го покачува термометарот на напнатоста во регионот...

Мојата држава со длабоко чувство и сознание за потребата да се основа клима на стабилност и мир во поширокиот простор на Југоисточна Европа ја прифати ФИРОМ од првиот момент на нејзиното создавање, ја поддржуваше и ја поддржува територијалната целост на оваа кривка држава, затоа, од друга страна ги охрабри секој вид односи со неа, така што денес економската соработка меѓу двете држави се смета од самото Скопје за многу важна. Сепак, овие исклучителни односи ги засенува немањето волја на културното и политичко славогено раководство, кое не придонесува за пронаоѓањето на едно заедничко прифатливо име. Моето интересирање за проблемите, како и на сите други Грци, што се однесува на името Македонија, не се базираат на чувствителни и неосновани стравови, туку на вистинити докази. Ако случајно

ПРЕЗЕНТИРАЊЕТО НА ПАТРИОТИЗАМ Е ГРЧКИ НАЦИОНАЛИЗАМ

дојде до монопол на името Македонија од страна на Скопје ќе предизвика огромна заблуда во Грција и во странство за Грците од Македонија - кои се во многу поголем број од славомакедонците, кои го употребуваат како географски поим. Како Грците од Македонија, така и воопшто грцизмот, цврсто веруваме дека името Македонија претставува главен елемент на нашето културно наследство и составен дел на нашиот национален идентитет. Ова наше убедување не е без основа, напротив хомогеноста и заедничкиот јазик на населението во Македонија (з.н. грчка Македонија) со останатите Грци се потврдува на кристален начин со зачуваните многубројни класични грчки и римски писатели, особено од Херодот, археолошките остатоци од Вергина и на други простори во грчка Македонија, кои ги потврдуваат на најоригинален начин грчките корени во Македонија. Прифаќањето на името Македонија во новосоздадената држава ФИРОМ не само што не ја потврдува секоја историска вистина, туку ја поткрепува правата на 'македонизирање' од историските ревизионисти на Скопје кои извршуваат наредби на некои центри кои се наоѓаат надвор од ФИРОМ, со цел да вршат политички услуги со одредена цел на делот на Југославија, која пред војната беше позната како Јужна Србија или Вардарска Македонија. Соработувајќи на овој неоснован потфат, освен другото, се даваат погрешни препораки за квалитетот и видот на светот кои го градат новите генерации...".

Ваквите провокативни писма од страна на Грчката црква не се сфаќаат многу сериозно и не играат улога меѓу Р Македонија и одредена европска земја. Најчесто на писмата до владите на земјите од ЕУ Грчката црква не добива повратни писма или, пак, поради непознати причини не ги објавува во своето официјално списание. Досега од информациите со кои располагаме се објавени две такви повратни писма, од кои првото е од Р Естонија, а второто од Ватикан. Премиерот на Р Естонија, Јухан Партс, своето писмо до Светиот Ар-

хиепископ на Атина и цела Грција, Христодулос, го испратил на 20.12.2004 г. при што може да се заклучи дека врз Владата во Талин писмото од грчкиот Архиепископ Христодулос не извршило никакво влијание.

"Р Естонија ја призна Македонија преку ООН под името ФИРОМ, затоа Естонија го употребува или целиот назив на кратенката или самата кратенка ФИРОМ, кога тоа се однесува на спомнатата држава за меѓународни организации (ООН, ЕУ, ОБСЕ и НАТО), но во меѓусебните односи едноставно го употребуваме терминот 'Македонија', стои во писмото објавено во списанието "Еклисија" од јануари 2005 г. бр.1.

Во писмото од државата Ватикан, со датум 23.12.2004 г., потпишано од кардинал Содано, се искажуваат "вознемирувањата кои произлегоа од последната одлука на Владата на САД да ја признае ФИРОМ со името 'Република Македонија'", за понатаму да изрази желба двете земји "да најдат едно праведно решение кое ќе придонесе за мир меѓу земјите во целиот регион".

Може да се заклучи дека во битката за името "Македонија", кое Грчката црква во никој случај не може да го прифати како име на нашата држава, таа никогаш не престанала да "војува". Во одредени периоди таа нејзина борба била со посилен интензитет т.е. кога самата ќе заклучела дека грчките национални интереси се наоѓаат во опасност, но и во моментите кога таа е со послаб интензитет се чувствува нејзиното влијание во секојдневниот живот на грчкиот човек, како и во креирањето на грчката политика.

За крај ќе кажеме дека борбата за името продолжува и денес и тоа најчесто преку расчинетиот митрополит Јован и неговата православна охридска архиепископија, за која гореспомнатиот автор со иницијали К.Х. во "Еклисија" напишал: "Очигледно дека една од точките која му пречи на овој систем е дека почнува да се зародува еден канонски црковен ред со титулата охридска архиепископија, без да го содржи терминот Македонија".